

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาพรรณนาและการปรับตัวในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

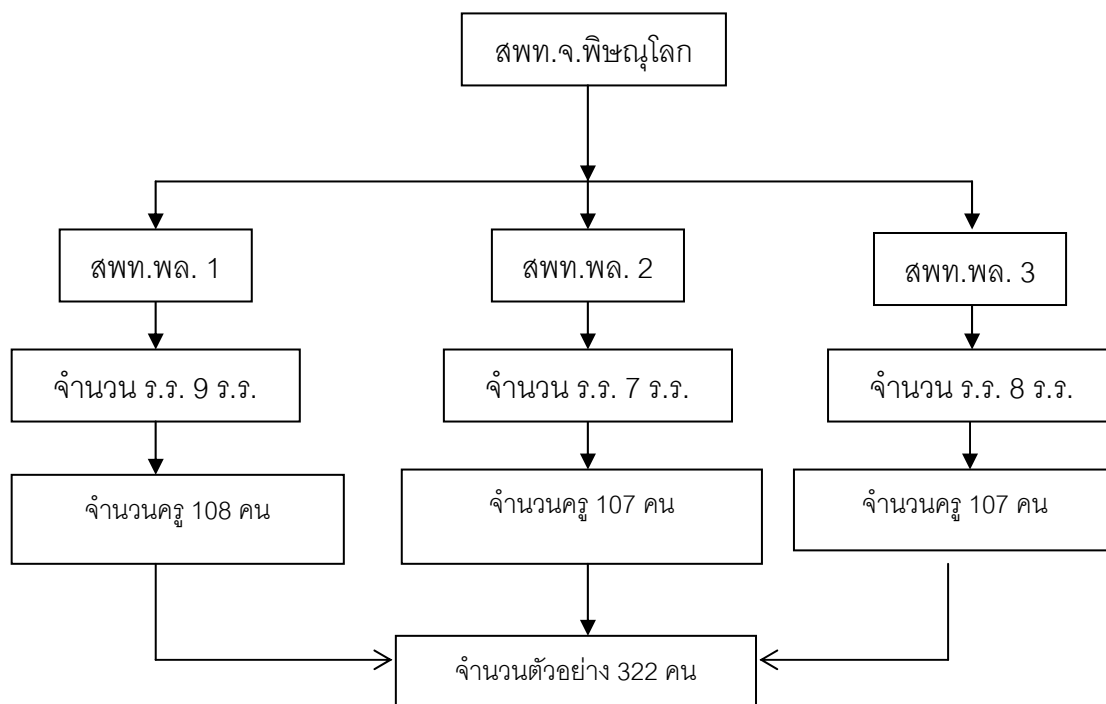
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2552 จำนวน 41 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนครูทั้งหมด 1,696 คน

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

โรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1	982	108
เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2	314	107
เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3	400	107
รวม	1,696	322

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 2 และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 การกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนครูทั้งหมด 1,696 คน โดยเทียบกับตารางกำหนดสัดส่วนของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 322 คน และสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบง่าย



ภาพ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างครู

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามต่าง ๆ เกี่ยวกับ ทรรศนะและการปรับตัวในการแก้ปัญหาของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบคำถามเป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ โดยถาม ในเรื่อง อายุ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบวัดทรรศนะต่อความขัดแย้งของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยประยุกต์ใช้เครื่องมือตามแนวความคิดของ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2540; พรนพ พุกกะพันธ์, 2542) โดยแบ่งออกเป็น 2 ทรรศนะ คือ ทรรศนะแบบเก่า และทรรศนะแบบใหม่

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวิธีการปรับตัวในการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง ผู้ศึกษาประยุกต์ใช้ เครื่องมือตามแบบของโรมัส และคิลแมน (Thomas, Kilmann Conflict Mode Instrument) แปลโดย ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2534, หน้า 23-24) เป็นเครื่องมือที่ใช้ การปรับตัวเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง 5 แบบ คือ การเอาชนะ การร่วมมือ การประนีประนอม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนการสร้าง การทดลองใช้ การวิเคราะห์คุณภาพดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีและการปรับตัวในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของครู เพื่อกำหนดเป็นตัวแปรที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามโดยการอาศัยแนวทางจากแบบวัดของโรมัส , และคิลแมน เสนอต่อ ดร.มานิตย์ ไชยกิจ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา และความเหมาะสมทั่วไปของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย
 - 4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
 - 4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรูประชีวิน รองคณบดีฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยนเรศวร
 - 4.3 นายนาวิน จันทร์อับ ศึกษานิเทศเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2
 - 4.4 นางบุบผา ชุ่มพร่อง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา
 - 4.5 นายนครเศ นิลวงศ์ รองผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนเมืองดังวิทยา
5. แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงเนื้อหา วัดคุณภาพ หรือสิ่งที่มุ่งศึกษา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงเนื้อหา วัดคุณภาพ หรือสิ่งที่มุ่งศึกษา
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความวัดไม่ตรงเนื้อหา วัดคุณภาพ หรือสิ่งที่มุ่งศึกษา

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

- เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์
- $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ
- N หมายถึง คะแนนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความเห็นผู้เชี่ยวชาญรายข้อ พบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

6. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แต่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกลุ่มที่ศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 อ้างอิงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากบุคลากรในสถานศึกษาดังกล่าว

2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งทางไปรษณีย์และไปส่งด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น จำนวน 322 คน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ และวิธีการให้ข้อมูล (การตอบแบบสอบถาม) และนัดหมายวัน เวลา ที่จะขอรับแบบสอบถามคืน โดยผู้ศึกษาไปรับแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลแล้วด้วยตนเองและรอรับทางไปรษณีย์ตามวัน เวลา ที่ได้นัดหมายไว้

3. รวบรวมและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ 322 ฉบับ (ร้อยละ 100) นำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละนำเสนอจัดลำดับ

ตอนที่ 2 ทรรศนะต่อความขัดแย้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละจัดลำดับโดยนำผลการเลือกตอบแต่ละข้อในแบบสอบถามของผู้ตอบแต่ละคนมาแจกแจง และจัดกลุ่มตามแบบของ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540; พรนพ พุกกะพันธ์, 2542) ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 แสดงว่าทรรศนะแบบเก่า

กลุ่มที่ 2 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ข ในข้อ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 แสดงว่าทรรศนะแบบใหม่

การแปลความหมายของแบบสอบถามนั้น สามารถทำได้โดยการพิจารณาจากผลสรุปการตอบแบบสอบถามว่า ทรรศนะที่ตอบมีคะแนนมากที่สุดแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทรรศนะแบบนั้นมากที่สุดต่อความขัดแย้งตัวอย่างเช่น ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนสูงสุดในทรรศนะแบบใหม่ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทรรศนะแบบใหม่ต่อความขัดแย้ง

ตอนที่ 3 การตอบสนองทางพฤติกรรมตามทฤษฎีการปรับตัวของรอยว่าด้วยการตอบสนองต่อสิ่งเร้าซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและประเมินได้ การตอบสนองหลาย ๆ แบบขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้น ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละจัดลำดับโดยนำผลการเลือกตอบแต่ละข้อในแบบสอบถามของผู้ตอบแต่ละคนมาแจกแจง และจัดกลุ่มตามแบบของ Thomas and Kilmann (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2534, หน้า 23-24) ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 1, 6, 7, 9, 27, 29

และตัวเลือก ข ในข้อ 5, 12, 15, 17, 19, 23

แสดงว่าแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการหลีกเลี่ยง (Avoiding)

กลุ่มที่ 2 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 5, 11, 14, 19, 20, 23

และตัวเลือก ข ในข้อ 2, 8, 21, 26, 28, 30

แสดงว่าแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการร่วมมือ (Collaboration)

กลุ่มที่ 3 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 3, 8, 10, 17, 25, 28

และตัวเลือก ข ในข้อ 6, 9, 13, 14, 16, 22

แสดงว่าแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการเอาชนะ (Competition)

กลุ่มที่ 4 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 2, 4, 12, 13, 22, 26

และตัวเลือก ข ในข้อ 7, 10, 18, 20, 24, 29

แสดงว่าแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการประนีประนอม (Compromising)

กลุ่มที่ 5 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 15, 16, 18, 21, 24, 30

และตัวเลือก ข ในข้อ 1, 3, 4, 11, 25, 27

แสดงว่าแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการยอมให้ (Accommodation)

การแปลความหมายของแบบสอบถามนั้น สามารถทำได้โดยการพิจารณาจากผลสรุปการตอบแบบสอบถามว่า พฤติกรรมแต่ละแบบตอบกี่ข้อ แบบพฤติกรรมที่ตอบมีคะแนนมากที่สุด แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีอัตลักษณ์ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบนั้นมากที่สุด ตัวอย่างเช่น ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนสูงสุดในแบบหลีกเลี่ยง แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการปรับตัวเป็นแบบการหลีกเลี่ยง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้สำหรับหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Concurrence)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง คะแนนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

$$P = \text{ร้อยละ}$$

$$F = \text{ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ}$$

$$N = \text{จำนวนความถี่ทั้งหมด}$$

2.2 การทดสอบค่าไคสแควร์ χ^2 -Test
สูตรที่ใช้ในการทดสอบ

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

คอลัมน์ที่ j

χ^2 = ค่าสถิติไคสแควร์

O_{ij} = ความถี่ที่ได้จากการสังเกต (Observed Frequency) ในแถวที่ i

E_{ij} = ความถี่ที่คาดหวัง (Expected Frequency) ในแถวที่ i คอลัมน์ที่ j

r = จำนวนแถว (Row)

c = จำนวนคอลัมน์ (Column)